

(Nadalievania na 4 str.)

Slovensko šolstvo načelna in aktualna vprašanja

Predno bomo navedli le nekaj aktualnih problemov naših šol v Trstu je dobro, da postavimo nekaj načelnih predpostavk, ki jih nikoli ne smemo izgubiti iz vida.

Slovenske šole so se ustanovljale in rastle v številu kot tudi v kakovosti že za časa Avstrije zaradi vse večjih potreb, zaradi neprestane dviga našega naroda kulturno in politično. Slovenske šole so tu-

Povišanje cen

(Nadaljevanje s 1. str.)

slali Vojaški upravi pismo, v katerem zahtevajo popravilo spornega ukaza, da bi ne prišlo do kakih manipulacij ali špekulacij iz delodajalskih vrst, ki skušajo na vse načine, da bi na kakršenkoli način znižali delavske plače in si tako zagotovili večje zaslužke.

Delavci pa ne morejo dopuščati takih manipulacij ali špekulacij, ker bi s tem izgubili še tisto malo možnost, ki jo še imajo, da krjejo povečane stroške zaradi nenadnega povišanja cen.

Toda vse, to ni dovolj. Takoj po vključitvi Trsta v zloglasni in pogubonosni Marshallov načrt, so se zvrstili po tovarnah našega mesta odpusti, nekatere tovarne so jih gospodarji sploh zaprli. Proračun prvih tednov delovanja Marshallova načrta v našem mestu je povsem zadovoljiv za tiste, ki hočejo biti grobarji naše industrije, našega dela, naših možnosti. Odpusti v Arsenalu, v Tovarni SALTO, tovarna olja zaprta, ukinitve političnih cen in kot posledica povišanje cen vsestičnih živil, ki so življenjske važnosti za malega potrošnika. Po drugi strani pa vidimo, da skušajo tukajšnje agenture imperializma vrniti v vse tovarne fašistične elemente, ki bi morali postati »jedro« in udarna četa imperialistov proti delavstvu.

Tako malo po malem prihajajo do izraza resnični, protiljudski nameni Marshallova načrta, s katerim hočejo ameriški monopolisti zaslužiti Evropo, nevtalizirati tovarne, ki bi lahko izvajale konkurenco proti ameriškim izdelkom, onemogočiti obstoj evropskih delavcev, da bi tako prisiljeni tvorili jedro ameriške napadalne vojske.

Povišanje cen, odpusti, zaprte tovarne so začetek rušenja vse naše industrije, so začetek umrtitve našega mesta. Toda delavec se bori za svoj fizičen obstoj in zato ne bo dopuščal in ne sme dopustiti da bi se Trst spremenil v mesto brezposelnih ali pajdašev vojne.

Fašistom ugodnosti

(Nadaljevanje s 1. str.)

ja, ki se zanima za probleme epuriranih fašistov. Zakaj naj bi fašisti imeli večjo prednost od protifašistov? Dejstvo je, da epurirani fašisti z lahkoto dobivajo iste službe, ki so jih imeli pred čistko, medtem ko protifašisti ne morejo prevzeti svoje prejšnje delo zaradi nekakšnih ovir.

Tovariš Rizzotti je podčrtal, da za fašiste so ustanovili dve komisiji (I. in II. instanco) in malo časa zatem še »izredno« komisijo, ki rešuje skoraj vse prošnje v prid fašistov. Zelo čudno je torej dejstvo, da za protifašiste, ki jih je fašizem odslovil z dvema odredbama, ni »časa« za pregled njihovih zahtev.

Nadalje je gov. Rizzotti povzel zaključke take politike, ki jo izrabljajo ravno fisti, ki so se tako udobno pasli za časa »dvatisočletne«. Njihov položaj je zavidenja vreden, ker nihče ne dobi toliko olajšav v času, ko je čez 20.000 brezposelnih delavcev, v času ko se zastruje gospodarska kriza in ko se kažejo prvi učinki Marshallova načrta.

Ravnateljstva nekaterih podjetij in tvrdi, ko izrabljajo sedanji trenutek za povratek fašistov, ker so si mislili, da budnost sindikalnih organizacij ni preveč čuječa. Toda p. Tovarne strojev jih je opomnil da so v takem slučaju vsi delavci enotni in da ne dopuščajo povratek birličev in najuslužnejših hlapecev delodajalca.

kaj obstajale do zloglasne Gentilijeve reforme, ko so jih sistematično začeli nadomeščati z italijanskimi. Takšno je torej stališče napram nacionalistom italijanskega tabora. Njihovo stališče, da mi nimamo dovolj »po predpisih« izučeni učnih moči in da niso še mogli dorasti in se doučiti v slovenskih osnovnih šolah dijaki za srednje šole (ker so minila šele tri leta od osvoboditve), da mi Slovenci še torej ne rabimo srednjih šol in da naj slovenski otroci, ki so davčili osnovne šole v italijanščini nadaljujejo tudi srednje šole to stališče stoji popolnoma na pozicijah obrambe težkih posledic, ki jih je pustil fašizem.

S tem v zvezi moramo ugotoviti tudi stališče nekaterih starišev, ki pošiljajo svoje otroke v italijanske šole, nekateri, češ da so otroci dovršili vse dosedanje šole v italijanščini in da otrok ne zna dovolj slovenski, drugi pa celo, ker se boje, da ne bi imelo nekoč pozneje to, kake škodljive posledice, da ne bi dobili službe ali kaj podobnega. Tudi vsi ti stariši stoje v bistvu čeprav nezavedno v obrambi posledic fašizma in s tem svojim delom bolj škodujejo kot koristijo svojem otroku. V stari Avstriji je večina Tržačanov, za Slovence je pa to sploh značilno, znala po več jezikov. Fašizem, ki je bil razdobje sistematičnega poneumnjevanja, je poskušal doseči, da bi vsi znali samo italijanščino in žalostne posledice tega lahko vidimo. Pregovor pa pravi, da človek toliko velja, kolikor jezikov zna. Če je torej ni globok narodni čut v duši teh starišev, naj bo vsaj ta, da mora v takem mestu kot je Trst vsak znati več jezikov in da bo tako lahko najlažje dobil službo. Slovensčina je pa po mirovni pogodbi in Trstu celo uradni jezik poleg italijanščine.

Nadalje pa velja naša pažnja tudi slovenskemu nacionalizmu, to pa ne v vprašanju ustanavljanja šol, kot delu v teh naših slovenskih šolah. Do sedaj se ni mnogo pazilo kako se je vzgajalo v teh šolah. Po nedavnih dogodkih v zvezi z resolucijo IU, je pa postalo nujno, da se prepreči, da bi razni vzgojitelji kvarili našo mladino, da bi jo vzgajali k šovinizmu in narodnostni mržnji na našem ozemlju, ki sta orodje v rokah vojnouhujarskih sil.

Od aktualnih vprašanj je treba poudariti... zahtevo, da se odpro srednja tehnična in dvorazredna trgovska šola. Predhodni vpis je pokazal, da je zadostno število učencev, ki se zanima za te dve šoli in to je glavno. Vprašanje učnih moči se da rešiti, saj ni malo tistih učiteljev, ki so morali zapustiti svoje rodno mesto, da bi prišli do kruha. Nacionalistična skupina okrog Giornale di Trieste ki se trudi sedaj, ko vidijo, da ni več mogoče, da bi nam ukinili osnovne šole, da bi nam vsaj prepričali otvoritev novih srednjih šol. Namen je pač jasen; doseči hočejo, da bi imeli samo italijansko inteligencijo prav malo prave inteligence, co». Vendar bo pa v tej »inteligendokler« ne bo znala drugo kot »non si parla che italiano«.

2. Lansko leto se je takoj ob začetku leta začelo s takozvanimi refekcijami. Letos, ko je prišlo do silnega povišanja življenjskih stroškov in postaja draginja iz dneva v dan večja ter narašča tudi brezposelnost, letos se pa ta refekcija še danes, to je že mesec dni po začetku šole ni začela. Tu se menda vidi silni socialni čut naše šolske uprave in ZVU in tudi blagodejne posledice Marshallova načrta. Upoštevati je treba padec zdravstvenih vojni in v povojnih letih, svetovni vojni in v pogojnih letih, ker je zaradi pomanjkanja v tem času trpela najbolj mladina.

3. Potrebno bi bilo tudi, da se ponovno postavi zobozdravnike za šolsko mladino, saj je to že obstajalo celo za časa proslulega fašističnega režima in je neverjetno, da nam angloameriška vojaška uprava ne da vsaj tega, kar je že bilo.

4. Kot zadnje je še potrebno navesti plače prosvetnih delavcev. To so dejansko najnižje plače od

vseh nameščenec. Plača državne nameščenca je že itak gladovna plača, kjer ne veš ali umreti ali živeti, plače ostajajo iste, cene pa naraščajo in kupna moč lire neprestano pada. Kaj čaka odgovorni organi? Morda kdaj bomo do kraja opešali, ali pa nas bo zapustilo potrpljenje? Brez dvoma se bodo lahko prepričali, da naše potrpljenje ni neskončno. Silne stavke državnih nameščenec morajo najti in bodo našle svoj odmev tudi med našim učitelstvom in bodo dobile vso podporo pri naši šolobvezni mladini in stariših, ki dobro poznajo ekonomske težave svojih učiteljev in jim bodo stali ob strani. Le v medsebojnem sodelovanju in iskrenih odnosih ter razumevanju je pa edina možnost, da bodo naši prosvetni delavci vršili res plodno vzgojno delo pri naši mladini.

Slovenski delavci in kmetje!

Čitajte in širite Delavsko kmečko enotnost.

Borba francoskih delavcev proti gospodarskemu polomu in terorju vlade

Gospodarsko stanje v Franciji je v teku zadnjega leta začelo stalno in neminovno pot navzdol. Cene najrazličnejšim produktom vključno osnovnih življenjskih potrebščin naraščajo iz meseca v mesec in iz dneva v dan. A plače in mezde delavcev ostajajo na istem mestu, a če kdaj le zrastejo ne dosežejo nikdar višine življenjskih stroškov. V tekmi med cenami in mezdami so delavske mezde tiste, ki zaostajajo in njihova razdalja je vedno večja. Socialisti okrog Bluma, ki imajo socialistično samo ime, se skupno z ostalimi strankami, ki so v vladi in ob boku domačih in tujih kapitalistov, trudijo, da bi na vsak način preprečili dvig mezd delavcev, to pomeni da so oni v tekmi med mezdami in cenami dopustili, da se dvignejo cene, a ti »socialni« izdajalci so trdno odločeni zavirati dvig mezd. Tukaj imamo razredno mejo in ločnico med dvema svetovi. Na eni strani so tisti, ki so proti dvigu mezd, kapitalisti in vsi njihovi hlapeci, na drugi pa tisti, ki so za dvig mezd in to so napredne sile Francije.

Ce se ozremo po razlogih za ta razvoj, naj omenimo tukaj bežalo nekaj stvari. Francija je na prvem mestu med deželami, ki so

a tisti, kot je primer Belgije in Anglije, ki so največ te pomoči drugim odrinili se počutiljo kar videno bolje. V Evropi lahko napravimo celo statistiko in pridemo do zaključka, da je na najboljšem tisti, ki je najmanj prejel (Belgija, Svica), na najslabšem pa tisti, ki je prejel največ kot kaže primer Francije in Italije. Znano je pa dalje, da svet danes ne trpi več na pomanjkanju produktov (vsaj kapitalistični), nego da smo prišli v razdobje kapitalistične hiperprodukcije. To pa nadalje pomeni, da je v tisti kapitalistični deželi kjer se prejel največ od zunaj, najmanj dela na znotraj, to je v lastni industriji in da je v taki deželi tudi največ brezposelnih.

Marshallov načrt in nujni in zgodovinski razvoj kapitalizma je zrinil Francijo na rob ekonomskega propada, pred vrata gospodarske krize in se že sedaj nahajajo na cesti brez dela silne množice delavcev, cene stalno rastejo in to pomeni, da kupna moč delovnih množic stalno pada, to pomeni nadalje da je še manj dela za industrijo in tako ena stvar povezana z drugo ustvarja tisto neznosno situacijo, ki je povzročila nastanek stavke rudarjev in vsega gibanja delovnih množic v Franciji. Sicer

cionalistični sindikalni voditelji. Po ukazu svojih gospodarjev, delodajalcev in tukajšnjih agentov imperializma si zastavljajo nalogo, da bi onemogočili to enotnost, vrše preko svojih najpokornejših služabnikov vsakovrstne provokacije, se zatekajo k šovinističnim geslom, si prizadevajo, da bi razdvojili slovenske delavce in kmeče od italijanskih delavcev.

Vse delajo po določenem načrtu. Po eni strani imperialisti se poslužujejo italijanskih šovinistov, ki še niso razumeli, da je taka tema že nekaj časa ostala v pozabljenem kotičku, po drugi strani pa so najilve služabnike v pešici izdajalcev delavskega razreda in še posebej slovenskega naroda, ki bi radi zaneli val šovinizma predvsem med slovenskimi kmeti in tako razdružili slovenske delavce od italijanskih, poljedelce od tovarniških nameščenec.

Zato je ravno danes življenjskega pomena za naše delovne ljudi sindikalna enotnost. Bolj kot kdaj prej potrebujemo sindikalno enotnost, da se zoperstavimo uničenju naših tovarn, da izboljšamo svoje gospodarsko stanje, da preprečimo materialno uničenje Trsta, ki prva in neizbežna žrtev imperialistične napadalnosti.

Francoski rudarji se odločajo bore proti svoji vladi, ki jim ne priznava pravice do izločanja gospodarskih razmer

prejele Marshallovo pomoč, a ne sarno to ona je dobila tudi največji delež tiste Marshallove pomoči, ki so jo razne dežele odstopile, ker jim ni bila potrebna. Tako je Belgija na primer odstopila 80%, a Anglija okrog 40% svoje pomoči ki so jo prejele v okviru Marshallova načrta za Evropske države, ki to pomoč želijo. A tu se prične zanimivost in to je vsem znano, Francija, ki je največ »dobro« dobila je v najtežjem stanju,

je pa bila priznana gospodarska beda delavskih plač tudi od strani tistih, ki so proti stavki na primer »socialistov«.

Pred stavko je sindikat izvedel referendum v katerem se je 90% rudarjev izrazilo za stavko. Stavka se je začela 4. oktobra in traja sedaj že več kot tri tne. V tej stavki je vlada in njen »socialistični« minister za notranje zadeve Moch posegla po vseh sredstvih in se ni ustavila pred ničemer. Ze takoj po

prvem tednu so pričeli z uporabo vojske i policije, da bi ponovno zasedli rudnike, najprej v manjšem obsegu, pozneje pa v vedno večjem, poskušali so da bi prestrašili delavce s tem, da so poskušali postaviti nekatere industrije pod vojaške zakone in pod vojaško disciplino, češ sedaj bodo tisti, ki bodo stavkali odgovarjali pred vojaškimi sodiščem, grozili so s sodnimi postopki proti stavkovnemu komiteju in proti KP, češ da so to stavko organizirali na povelje Kominfora in da bi škodovali Franciji, na koncu so pa celo dali povelje vojski, da uporabi orožje. A vse to, ves ta teror ni mogel streti rudarjev, ni mogel streti delavskega razreda Francije. Z golimi rokami ali pa oboroženi s krepelci in policami in kamenjem so rudarji in njihove žene in prebivalstvo osvobodili nebroj rudnikov in tovarn, ki jih je zasedla vojska in policija, osvobodili iz zapor zaprte demonstrante in stavkajoče delavce, nešteto krat so nagnali v beg vojsko in policijo. Kjer je v nevarnosti stavka rudarjev, jim priskočijo v pomoč ostali delavci, organizirajo splošne stavke krajvnege obsega. V pomoč pridejo tudi rudarjem, pristaniški delavci in železničarji. Njihova stavka postane v gotovih trenutkih skoraj stavka cele kategorije v celi državi, tako, da paralizirajo železnice in lučki promet. Ta proletarska solidarnost in revolucionarnost, ki jo kaže delavski razred Francije pomeni, da se bližajo za Francijo odločilni dnevi. Gospodarski propad v katerega goni Francijo »socialistična« vlada, ki je s svojimi terorističnimi ukrepi dosegla črne režime tipa Ludviga XVI; pozabljene so za »socialiste« demokracije tradicije Francije. A teh tradicij ni pozabil Francoski narod. Se so mu v spominu barikade slavne francoske revolucije in parola bratstva, enakosti in svobode. Kakor črna mora ga davi za vrat najhujša beda, brezposelnost in bližajoči se gospodarski polom.

Vsa ta nasprotja, ves ta javni polom, to ni polom Francije. To je polom režima in sistema, ki je že odslužil a še životari a prihaja sedaj v Franciji v agonijo. Nova Francija že vstaja, ona mora in bo pokopala staro mrhovino.

D. M.

Odgovorni urednik
ADO SLAVEC
Dovoljenje A I S
Tiska Trž. tisk. zavod